

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра права (№702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи

А.С. Голубов

(підпис)

(ініціали та прізвище)

«31» серпня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОBOB'ЯЗKОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 08 Право
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 081 Право
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Право
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

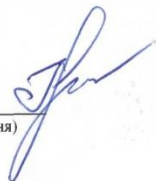
Харків 2020 рік

Робоча програма Фінансове право
(назва дисципліни)
для студентів за спеціальністю 081 Право
освітньою програмою Право

«31» серпня 2020 р., – 13 с.

Розробник: доцент, к.ю.н. Гуцу С.Ф.

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри права (№702)

(назва кафедри)

Протокол № 1 від «31» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Г.О.Спіцина

(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>08 Право</u> (шифр і найменування) Спеціальність <u>081 Право</u> (код і найменування) Освітня програма <u>Право</u> (найменування) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Цикл професійної підготовки
Кількість модулів – 1		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2020/2021
Індивідуальне завдання __ - __ (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 64/120		4-й
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 години самостійної роботи студента – <i>кількість годин 3,5</i>		Лекції*
		32 години
		Практичні, семінарські*
		32 години
		Лабораторні*
	__ годин	
	Самостійна робота	
56 годин		
Вид контролю	модульний контроль, іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 64/ 56

* Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основною **метою** вивчення дисципліни є підготовка професіоналів, які мають високу правову свідомість та правову культуру, володіють необхідними професійними знаннями та практичними навичками в галузі фінансового права України; приймати обґрунтовані та основані на діючому законодавстві рішення в рамках своєї майбутньої компетенції..

Завданням вивчення дисципліни є формування високого рівня знань з фінансового права України, розуміння принципів та методів функціонування органів державної влади та органів місцевого самоврядування у вирішенні питань бюджетного права, валютного регулювання, банківської діяльності, фінансового контролю, практичного застосування бюджетного та податкового кодексів України.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен **Знати:**

- основні нормативно-правові акти, які регулюють відносини у сфері фінансового права в цілому та кожного інституту фінансового права зокрема;
- коло суспільних відносин, які регулюються вказаною галуззю;
- проблеми та напрямки вдосконалення діючого законодавства.

Вміти: застосовувати на практиці, узагальнювати та аналізувати нормативно-правові акти даної галузі, формулювати правові питання, що впливають з конкретної ситуації, орієнтуватись у змінах та доповненнях до законодавства, яке знаходиться у стадії реформування; розрізняти відносини, що регулюються фінансовим правом України та відносини, що регулюються іншими галузями права; користуватись відповідною термінологією фінансового права.

Міждисциплінарні зв'язки: Фінансове право не ізольоване від інших юридичних дисциплін. Його успішне засвоєння ґрунтується на знаннях, отриманих студентами під час опанування положень навчальних курсів «Теорія держави і права», «Конституційне право», «Цивільне право», «Господарське право», «Кримінальне право». Водночас вивчення фінансового права стане основою для засвоєння навчальної дисципліни «Податкове право» і застосування студентами знань при проходженні навчальної і ознайомчої практики.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Загальні засади фінансового права України

Тема 1. Фінансове право в правовій системі України. Предмет фінансового права. Метод фінансового права. Місце владних приписів у регулюванні фінансово-правових відносин. Система фінансового права. Структура Загальної та Особливої частин фінансового права. Джерела фінансового права. Зв'язок фінансового права з іншими галузями права. Фінансове законодавство. Систематизація фінансового законодавства. Наука

фінансового права. Основні напрямки її розвитку та завдання на сучасному етапі.

Тема 2. Фінанси і фінансова діяльність держави: поняття і зміст. Поняття фінансів. Передумови виникнення фінансів. Економічна основа фінансів. Зміст, ознаки та функції фінансів. Централізовані та децентралізовані фінанси. Співвідношення фінансів і грошових фондів. Фінансова діяльність держави. Зміст, принципи, форми та методи фінансової діяльності. Стадії фінансової діяльності держави. Система державних органів, що здійснюють фінансову діяльність, і їх правовий статус. Фінансова політика. Фінансова система: зміст і структура. Ланки фінансової системи, їх співвідношення.

Тема 3. Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини. Поняття та види фінансово-правових норм. Особливості санкції фінансово-правової норми. Фінансові правовідносини: зміст та особливості. Підстави виникнення, зміни та припинення фінансових правовідносин. Склад фінансових правовідносин. Види фінансових правовідносин. Об'єкт фінансових правовідносин. Суб'єкти фінансового права та фінансових правовідносин. Захист прав суб'єктів фінансових правовідносин.

Тема 4. Правове регулювання фінансового контролю. Поняття, зміст і значення фінансового контролю. Співвідношення фінансового контролю та управління фінансами. Види фінансового контролю та підстави їх класифікації. Державний і недержавний фінансовий контроль. Об'єкти фінансового контролю. Система органів, що здійснюють фінансовий контроль. Органи фінансового контролю загальної і спеціальної компетенції. Методи фінансового контролю. Співвідношення методу і методики фінансового контролю. Ревізія та перевірка: їх співвідношення та види. Порядок проведення і специфіка документального оформлення ревізій та перевірок. Періодичність проведення ревізій і перевірок. Акт ревізії та перевірки, їх правові наслідки. Незалежний фінансовий контроль. Аудиторський контроль.

Тема 5. Відповідальність за порушення фінансового законодавства: поняття і види. Місце відповідальності за порушення фінансового законодавства в системі юридичної відповідальності. Підстави відповідальності за порушення фінансового законодавства. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства. Фінансова відповідальність за порушення податкового законодавства.

Модульний контроль

Змістовий модуль 2. Особлива частина фінансового права України

Тема 6. Бюджетне право і бюджетна система України. Бюджетне право як інститут фінансового права. Особливості та зміст бюджетно-правових відносин. Бюджетне законодавство. Поняття бюджету для функціонування держави. Ознаки бюджету. Складові частини бюджету. Загальний і спеціальний фонди бюджету. Бюджетна система України, її структура. Правова форма державного та місцевих бюджетів. Державний бюджет. Місцеві бюджети.

Зведений бюджет. Бюджетний період. Принципи бюджетної системи України. Зміст принципів бюджетної системи. Поняття бюджетної класифікації і її склад. Класифікація доходів бюджету. Класифікація видатків бюджету. Класифікація фінансування бюджету. Класифікація боргу. Дефіцит і профіцит бюджету. Джерела фінансування дефіциту бюджету. Засоби подолання дефіциту та профіциту бюджету.

Право на здійснення запозичень. Гарантії щодо виконання боргових зобов'язань. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства. Повноваження Верховної Ради України, Рахункової палати, Міністерства фінансів. Державного казначейства, органів Державної контрольно-ревізійної служби України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим та відповідних рад, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій і виконавчих органів відповідних рад щодо контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Відповідальність за порушення бюджетного законодавства. Підстави для припинення бюджетних асигнувань. Нецільове використання бюджетних коштів. Призупинення операцій з бюджетними коштами. Порядок накладення стягнення та оскарження рішення про накладення стягнення за порушення бюджетного законодавства.

Тема 7. Бюджетний процес. Поняття бюджетного процесу та його принципи. Стадії бюджетного процесу. Учасники бюджетного процесу та їх повноваження. Розпорядники бюджетних коштів. Головні розпорядники бюджетних коштів. Бюджетні призначення. Резервний фонд бюджету. Складання проектів бюджетів. Розгляд і прийняття закону про Державний бюджет України, рішень про місцеві бюджети. Виконання бюджету. Підготовка та розгляд звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього.

Тема 8. Міжбюджетні відносини. Поняття міжбюджетних відносин. Значення міжбюджетних відносин. Поняття міжбюджетних трансфертів. Види міжбюджетних трансфертів. Принципи здійснення міжбюджетних трансфертів. Поняття субвенцій. Види субвенцій. Дотації вирівнювання.

Тема 9. Податкове право як інститут фінансового права. Правові основи оподаткування. Предмет податкового права. Метод податкового права. Поняття податкових правовідносин. Види податкових правовідносин. Ознаки податкових правовідносин. Особливості податкових правовідносин. Джерела податкового права. Поняття податку. Ознаки податку. Функції податку. Співвідношення податку і збору. Подібності і відмінності між ними. Класифікація обов'язкових платежів.

Тема 10. Поняття державного боргу та державної позики. Поняття державного кредиту. Значення державного кредиту в економіці держави. Види державних запозичень. Державний борг: поняття та види. Управління державним внутрішнім боргом. Поняття зовнішнього боргу держави.

Тема 11. Банківське право. Банківська система України. Предмет банківського права України. Метод банківського права України. Принципи банківського права України. Банківське право в системі фінансового права.

Банківська діяльність. Правове регулювання банківської діяльності. Поняття та види банківських операцій. Здійснення банківської діяльності. Поняття банківської системи України. Правові засади функціонування банківської системи. Поняття та види банків. Організаційно-правова форма банку. Державні банки. Створення та реєстрація банків. Правовий статус Національного банку України. Функції Національного банку України. Керівні органи Національного банку України. Грошово-кредитна політика.

Тема 12. Грошовий обіг та розрахунки. Грошовий обіг в Україні. Готівковий і безготівковий обіг. Правове регулювання готівкового обігу. Одержання та використання готівки. Правове регулювання банківського рахунку. Порядок відкриття рахунку в банку. Види банківських рахунків. Правове регулювання безготівкових розрахунків. Платіжне доручення. Платіжна вимога-доручення. Платіжна вимога. Розрахунковий чек. Акредитив. Вексель. Інкасо. Правове регулювання кредитних відносин. Поняття та види кредиту. Умови та порядок надання кредиту. Способи забезпечення кредиту.

Тема 13. Правове регулювання валютних відносин. Поняття та зміст валютного регулювання. Валютні цінності. Валюта України. Іноземна валюта. Банківські метали. Поняття валютних операцій. Здійснення валютних операцій. Поняття валютного контролю. Здійснення валютного контролю. Суб'єкти здійснення валютного контролю.

Тема 14. Публічно-правова природа ціноутворення. Поняття та сутність ціни. Ознаки цін. Класифікація цін. Поняття та ознаки ціноутворення. Сутність ціноутворення. Контроль за ціноутворенням в Україні. Органи влади, що мають повноваження в галузі ціноутворення. Відповідальність за порушення порядку ціноутворення.

Тема 15. Правові основи державного страхування. Поняття та функції державного страхування. Принципи державного страхування. Особливості страхування як ланки фінансової системи держави. Види державного страхування. Обов'язкове державне соціальне страхування. Обов'язкове державне пенсійне страхування. Обов'язкове державне медичне страхування.

Модульний контроль.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. Загальна частина					
Тема 1. Фінансове право в правовій системі України.	6	2	2	-	2
Тема 2. Фінанси і фінансова діяльність держави: поняття і зміст.	6	2	2	-	2
Тема 3. Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини.	6	2	2	-	2
Тема 4. Правове регулювання фінансового контролю.	8	2	2	-	4
Тема 5. Відповідальність за порушення фінансового законодавства: поняття і види.	8	2	2	-	4
Модульний контроль	2	-	2	-	-
Разом за змістовним модулем 1	36	10	12	-	14
Змістовний модуль 2. Особлива частина					
Тема 6. Бюджетне право і бюджетна система України.	8	2	2	-	4
Тема 7. Бюджетний процес.	8	2	2	-	4
Тема 8. Міжбюджетні відносини	8	2	2	-	4
Тема 9. Податкове право як інститут фінансового права. Правові основи оподаткування.	9	2	2	-	5
Тема 10. Поняття державного боргу та державної позики.	8	2	2	-	4
Тема 11. Банківське право. Банківська система України.	9	2	2	-	5
Тема 12. Грошовий обіг та розрахунки.	8	2	2	-	4
Тема 13. Правове регулювання валютних відносин.	8	2	2	-	4
Тема 14. Публічно-правова природа ціноутворення.	8	2	2	-	4
Тема 15. Правові основи державного страхування.	8	2	2	-	4
Модульний контроль	2	2	-	-	-
Разом за змістовним модулем 2	84	22	20	-	42
Усього годин	120	32	32	-	56

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Фінансове право в правовій системі України.	2
2	Тема 2. Фінанси і фінансова діяльність держави: поняття і зміст.	2
3	Тема 3. Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини.	2
4	Тема 4. Правове регулювання фінансового контролю.	2
5	Тема 5. Відповідальність за порушення фінансового законодавства: поняття і види.	2
6	Тема 6. Бюджетне право і бюджетна система України.	2
7	Тема 7. Бюджетний процес.	2
8	Тема 8. Міжбюджетні відносини	2
9	Тема 9. Податкове право як інститут фінансового права. Правові основи оподаткування.	2
10	Тема 10. Поняття державного боргу та державної позики.	2
11	Тема 11. Банківське право. Банківська система України.	2
12	Тема 12. Грошовий обіг та розрахунки.	2
13	Тема 13. Правове регулювання валютних відносин.	2
14	Тема 14. Публічно-правова природа ціноутворення.	2
15	Тема 15. Правові основи державного страхування.	4
	Разом	32

7. Теми лабораторних занять

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Фінансове право в правовій системі України.	2
2	Тема 2. Фінанси і фінансова діяльність держави: поняття і зміст.	2
3	Тема 3. Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини.	2
4	Тема 4. Правове регулювання фінансового контролю.	4
5	Тема 5. Відповідальність за порушення фінансового законодавства: поняття і види.	4
6	Тема 6. Бюджетне право і бюджетна система України.	4

7	Тема 7. Бюджетний процес.	4
8	Тема 8. Міжбюджетні відносини	4
9	Тема 9. Податкове право як інститут фінансового права. Правові основи оподаткування.	5
10	Тема 10. Поняття державного боргу та державної позики.	4
11	Тема 11. Банківське право. Банківська система України.	5
12	Тема 12. Грошовий обіг та розрахунки.	4
13	Тема 13. Правове регулювання валютних відносин.	4
14	Тема 14. Публічно-правова природа ціноутворення.	4
15	Тема 15. Правові основи державного страхування.	4
16	Тема 16. Індивідуальні та колективні трудові спори	4
17	Тема 17. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю.	4
18	Тема 18. Міжнародно-правове регулювання праці	4
	Разом	56

9. Індивідуальні завдання

Програмою не передбачено

10. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники).

11. Методи контролю

Проведення поточного контролю, письмового модульного контролю, фінальний контроль у вигляді іспиту.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль I		
Робота на практичних заняттях	5	0...20
Модульний контроль	1	0...20
Змістовний модуль II		
Робота на практичних заняттях	10	0...40
Модульний контроль	1	0...20
Усього за семестр		0...100

Семестровий контроль (іспит/залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту/заліку. Під час складання семестрового іспиту/заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з тестового завдання (10 балів), двох теоретичних питань (60 балів) і одного практичного (30 балів)

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати**:

- основні нормативно-правові акти, які регулюють відносини у сфері фінансового права в цілому та кожного інституту фінансового права зокрема;
- коло суспільних відносин, які регулюються вказаною галуззю;
- проблеми та напрямки вдосконалення діючого законодавства.

Вміти: застосовувати на практиці, узагальнювати та аналізувати нормативно-правові акти даної галузі, формулювати правові питання, що впливають з конкретної ситуації, орієнтуватись у змінах та доповненнях до законодавства, яке знаходиться у стадії реформування; розрізняти відносини, що регулюються фінансовим правом України та відносини, що регулюються іншими галузями права; користуватись відповідною термінологією фінансового права.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Теоретичний зміст дисципліни засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених робочою навчальною програмою завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна.

Добре (75-89). Теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки.

Відмінно (90-100). "Відмінно" – теоретичний зміст дисципліни (курсу) засвоєний студентом повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

12.4 Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положення про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>)

13. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій;
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД);

14. Рекомендована література

Базова

1. Фінансове право: навч. посіб. / За заг. ред. А.Г. Чубенка. – К.: КНТ, 2014.– 600с.
2. Податкове право України [текст]: навчальний посібник / [Павлов Д.М., Процюк Т.Б., Удовик М.С. та ін.] ; за заг. ред. А.Г. Чубенка. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2014. — 304 с.
3. Фінансове право України: навч. посібник / Л. К. Воронова, М. П. Кучерявенко, Н. Ю. Пришва та ін. ; за заг. ред. Л. К. Воронової ; М-во освіти і науки України, Н.-д. ін-т фін. права. – 2-ге вид., стер. . – К. : Всеукр. асоціація вид. "Правова єдність", 2010. – 395 с.
4. Фінансове право: навч. посіб. / М. О. Мацелик, Т. О. Мацелик, В. А. Пригоцький; за ред. В. К. Шкарупи. – К. : Знання, 2011. – 816 с.
5. Орлюк О.П. Фінансове право. Академічний курс: Підручник / О.П. Орлюк. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 808 с.
6. Податкове право України: підручник / М. П. Кучерявенко — Х.: Право, 2013. — 528 с.

Допоміжна

1. Бюджетний кодекс України. Науково-практичний коментар: станом на 1 берез. 2011 р. / за ред. Л. К. Воронової, М. П. Кучерявенка. — Х.: Право, 2011. — 608 с.
2. Податковий кодекс України: постатейний коментар: у 2 ч. / В. В. Білоус, Л. К. Воронова, О. О. Головашевич та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка. – Х.: Право, 2011. – Ч. 1. – 704 с.
3. Фінансове право: підручник для студ. вищих навч. закл. / О.П. Гетманець (відп. ред.), О.М. Бандурка (уклад.). — Х. : Еспада, 2010. — 416 с.
5. Назар Ю.С., Назар Т.Я., Особливості встановлення фактичних обставин у справах про порушення законодавства про бюджетну систему України (стаття 164-12 КУпАП). Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, Львів, 2010 р.

15. Інформаційні ресурси

1. www.rada.gov.ua - офіційний сайт Верховної Ради України.
2. www.kmu.gov.ua - офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
3. www.nbuv.gov.ua - електронний каталог Національної бібліотеки України

ім. Вернадського.

4. www.library.ukma.kiev.ua - електронний каталог наукової бібліотеки НаУКМА.
5. www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index - офіційний сайт Державної фінансової інспекції України.
6. <http://www.president.gov.ua/>.-Президент України: офіційне інтернет-представництво.